

P O S U D E K

vedoucí na diplomovou práci

čj. 400/29. 6. 2011

Jméno a příjmení studenta: **Jiří Hanžl**

Téma diplomové práce: **Využití japonských tradic v misijní práci: Počátky šíření křesťanství v Japonsku**

Počet stran: **76**

Vedoucí práce: **PhDr. Ľubica Obuchová**

Téma posuzované práce je zajímavé a podnětné, začleňuje se do širšího výzkumu dějin křesťanských misí ve východní Asii, jemuž se u nás prozatím nevěnuje systematická pozornost. Současně je poměrně náročné na zpracování, protože kromě znalosti misijních dějin a dějin jezuitského řádu vyžaduje též dobrý přehled japonské historie, orientaci ve východoasijských náboženských a ideologických směrech. Student této problematice věnuje dlouhodobě pozornost, pokusil se ji zmapovat z několika hledisek (misiologického, historického, kulturologického atd.) a v diplomové práci předkládá čtenáři ucelený obecnější pohled. V předkládané práci dokázal tvůrčím přístupem syntetizovat údaje z různých materiálů a formulovat základní okruhy dané problematiky.

Práce má do značné míry deskriptivní charakter, což je koneckonců dáno zadáním i proklamovaným záměrem práce, jímž podle autora bylo – jak stručně uvádí v Úvodu – „zachytit obrysy prolínání dvou náboženských světů“ (s. 7) a „charakterizovat ... vznik a vývoj ... křesťanské misie v Japonsku 16. století“ (s. 8). Tento záměr práce bohatě naplňuje, je vypracována pečlivě a důkladně (v rámci omezení daných dostupností literatury k tématu). Metodologie práce sice není explicitně popsána, ovšem problematika je řešena systematicky a přehledně se snahou postihnout všechny podstatné jevy. Nicméně by část narativního úvodu bylo vhodnější umístit do hodnotícího závěru a v úvodu místo toho podrobněji popsat metodu práce a zhodnotit použité informační zdroje. Autor nestudoval japonštinu (což u zpracovávaného okruhu problémů není na závažnosti), vzhledem k nedostatku českých materiálů musel tudíž pracovat s cizojazyčnými (anglickými) materiály, které příslušné japonské prameny interpretují.

Z formálního hlediska je práce uspořádaná přehledně, rozdělená do čtyř hlavních kapitol podle jednotlivých tematických okruhů, které na sebe logicky navazují. Text postupuje od obecnějšího k detailnímu, tj. nejdříve popisuje náboženskou situaci na japonských ostrovech před příchodem prvních jezuitů (1. kapitola), poté charakterizuje hlavní osobnosti křesťanských misí a problémy, s nimiž se v Japonsku setkávali (2. kapitola), přibližuje akomodační teorie prosazované Valignanem (3. kapitola) a na závěr se věnuje současnému stavu, přičemž se vrací k proměnlivému vztahu japonských náboženství a křesťanství v dnešní době (4. kapitola). Autor si dobře uvědomuje, že otázka přijetí křesťanství na Dálném východě (v kterékoliv historické době) představuje nejen problém náboženský, ale zasahuje též do oblasti politických práv a společenských zvyklostí, a proto věnuje přiměřenou pozornost charakteristice hlavních japonských náboženství v časoprostorových proměnách (1. a 4. kapitola). V závěrečné kapitole ovšem postrádám srovnání klasických a soudobých misijních metod uplatňovaných v moderním Japonsku. Například na s. 59 jsou přehledně shrnuty misijní aktivity v 19. století – vhodné by bylo též jejich srovnání s akomodačními metodami „křesťanského století“ atp.

Přehledně strukturovaný text je doplněn několika vhodnými citacemi a odkazy na odbornou literaturu. Autor poměrně pečlivě cituje, čerpá z obtížně přístupné sekundární literatury, lze mu však vytknout místy ne úplně důsledné uvádění zdrojů či jejich vzájemnou komparaci.

Práce působí celkově dobrým, vyváženým dojmem, výklad je plynulý a celý text vykazuje pečlivý přístup k zpracování dílčích problémů. Kladně hodnotím též kvalitativně i kvantitativně rovnoměrné rozdělení jednotlivých částí práce a jejich organickou provázanost. Z formálního hlediska je práce v pořádku, bez významnějších gramatických chyb či jiných formálních

nedostatků. Grafické zpracování a strukturování textu je na požadované úrovni, menší nedostatek představuje pouze výskyt jednoznakových předložek a spojek na koncích řádků či nesprávně umístěná poznámka pod čarou č. 86 na s. 30-31.

Oceňuji přehlednou strukturu práce a dobrou kulturu písemného projevu. Stylistické, interpunkční a gramatické chyby se v textu vyskytují jen zřídka (výjimka na s. 22: „... že by byly císaři upřeny jeho privilegia“ či na s. 62-63: „Mnoho protestantských misionářů zaměřovala a nebylo tak schopno ...“). Překlepů je také minimum (např. s. 48 Carbal místo Cabral). Na jazykový projev autora měly místy vliv použité materiály v angličtině (občasné nadužívání trpného rodu, vazeb a trpných příčestí, několik nevhodných užití velkých počátečních písmen u obecných názvů či přemíra čárek), např. formulace „Buddhismus se zanedlouho stal náboženstvím respektovaným císařskou rodinou.“ (s. 14); „Při příležitosti návštěvy Japonska Charlesem Ransomem...“ (s. 61) atp.

Menší nepřesnosti: na s. 28 se v pozn. 76 tvrdí, že slovo *bonz* je „soudobé japonské označení buddhistických duchovních“, ve skutečnosti však jde o kalk vytvořený cizinci (japonsky se mnich řekne *só*). Na s. 51 je nesprávně uvedeno datum popravy, má být 5. února (sv. Pavel Miki a druhové).

Závěr

Hlavní přínos práce spatřuji v přehledném a logickém podání problematiky japonských misí a oceňuji péči vynaloženou při shromažďování a návazném studiu cizojazyčných materiálů, kterou dokládá i bohatý seznam použité literatury, uvedený v bibliografii. Autor prokázal schopnost samostatné práce s překlady pramenů a sekundární literaturou, schopnost formulovat problémy, analyzovat je a uceleně zpracovat.

Konstatuji, že práce má příslušnou odbornou i technickou úroveň a splňuje požadavky kladené na magisterské práce. Podle průběhu obhajoby navrhuji hodnocení „výborně“ nebo „velmi dobře“.

Otázky a připomínky doporučené k bližšímu vysvětlení při obhajobě:

1. Vysvětlíte tvrzení na s. 13, že mahájánový buddhismus získal v severovýchodní Asii větší popularitu než théravádový. Proč? Co z nejstarší buddhistické tradice nebylo pro potenciální věřící z východní Asie přijatelné?
2. Vysvětlíte rozpor mezi tvrzením na s. 18 („konfucianismus si v Japonsku nikdy nevydobył tak dominantní postavení, jak se mu to podařilo v Číně“) a na s. 21 („Úcta a naprostá oddanost vůči nadřízeným ... má svůj původ v čínském konfucianismu, který se však v Japonsku prosadil mnohem výrazněji, než v zemi svého původu.“)
3. Na s. 35 se uvádí: „obchod byl jediným způsobem, jak mohli jezuité hradit náklady na misijní práci.“ Proč papež obchodování zakázal? Jaká byla v té době obvyklá praxe financování misijní činnosti v jiných částech světa?
4. Valignanova akomodace vyžadovala od misionářů rovněž konzumaci jídla „jímž se stravovali domorodci“ (s. 41). Upřesněte, co podle něj mělo být v misii na jídelníčku a proč se to tak imperativně vyžadovalo?

V Praze 15. srpna 2011

PhDr. Lubica Obuchová